

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Інститут «Академія мистецтв імені С.С. Прокоф'єва»
Кафедра мистецтв**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

_____ **М.І.Антоненко**

_____ 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Читання партитур»**

освітній рівень   бакалавр

галузь знань   02 Культура і мистецтво

спеціальність
(спеціалізація)   025 «Музичне мистецтво»

освітня програма   «Музичне мистецтво. Вокал»

тип дисципліни   обов'язкова

Київ – 2020 рік

Розробники: Марченко В. В. – кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента кафедри музичного мистецтва, в. о. завідуючого кафедри музичного мистецтва

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри мистецтв

Протокол від 16 жовтня

2020 року № 1/2

Завідувач кафедри мистецтв

Марченко В.В.

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис, ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Розподіл годин за навчальним планом		
Кількість кредитів:	6	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	180		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	4	Лекції:	-	-
Семестр:	7,8	Практичні заняття:	52	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	2	Семінарські заняття:	-	-
самостійна робота:	4	Самостійна робота:	128	
Форма підсумкового контролю:	7 залік; 8 екзамен	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри мистецтв, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою akademart@ukr.net

2. Програма навчальної дисципліни

Препозит:	Постпозит
Вокал, Вокальний ансамбль, Гармонія, Аналіз музичних форм	Диригування, Основи вокального аранжування

Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Читання партитур» займає вагомe місце у номенклатурі вибіркового предмету освітньої програми підготовки магістрів музичного мистецтва. Метою зазначеної дисципліни є теоретико-практична підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності як артистів хору та керівників хорових колективів; озброєння їх методичними засадами опанування хорової партитури будь-якого виду, здатністю до глибинного осмислення і освоєння художньо-образного змісту вокально-хорових творів, формування вмінь високомайстерного відтворення на фортепіано різних видів хорових партитур та матеріалу для розспівування хору, вмінь спрощення фактури хорових зразків, здатності до їх транспонування та читання з аркуша.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності

ПРН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 12 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 3
ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 3
ЗК 12. Здатність працювати автономно	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 3
ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 3
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 8
СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 8
СК Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 8
СК 2. Здатність	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 8

створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.				
СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 8
СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 8
СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 8
СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 8
СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 8
СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 1	ПРН 8

Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Читання партитур для однорідних хорів. Вивчення особливостей побудови та запису партитур для однорідних хорів а сарреїа, системи партитурних позначень; опанування алгоритмом здійснення музично-теоретичного, вокально-хорового та виконавського аналізу хорового зразка; усвідомлення особливостей вербалізації художньо-образного змісту та виконавського плану хорових зразків; освоєння принципів відтворення на фортепіано (одночасно зі співом будь-якої хорової партії) одно-, дво-, три-, чотирирядкових партитур для однорідних хорів а сарреїа різного рівня складності; вивчення особливостей партитурного запису та правил поєднання хорової партитури для однорідних хорів з партією соліста; ознайомлення з різновидами транспонування хорових партитур.

Тема 1. Різновиди аналізу хорової партитури (музикознавчий, вокально-хоровий, виконавський). Набуття здатності створення теоретичної концепції хорового твору у його узагальнюючому значенні як історико-художнього феномену та спроможності виявляти художньо-технічні особливості та складнощі звукового продукування хорового зразка; опанування вмінням здійснювати проєкцію отриманих аналітичних даних на виконавську проблематику (визначення доцільних засобів музичної виражальності, прогнозування виконавських складнощів та відповідних виконавських відчуттів).

Тема 2. Особливості створення вербального повідомлення (його зміст і характеристика). Набуття вміння створювати вербальне повідомлення про хоровий твір та особливості його виконання, здатності емоційно та артистично продукувати хористам відомості щодо художньо-образного змісту та виконавського плану хорових зразків.

Тема 3. Відтворення на фортепіано (одночасно зі співом будь-якої хорової партії) партитур для однорідних хорів а сарреїа різного рівня складності. Набуття здатності високомайстерного відтворення на фортепіано (одночасно зі співом будь-якої хорової партії) партитур а сарреїа для жіночого, чоловічого та дитячого хору у одно-, дво-, три-, чотирирядковому викладі гомофонно-гармонічного, поліфонічного, змішанного складів; набуття вмінь відтворення специфіки хорового звучання на фортепіано, добору технічних прийомів втілення хорових творів на фортепіано та художньо-доцільних засобів виразності.

Тема 4. Прийоми поєднання хорової партитури для однорідних хорів з партією соліста. Вивчення правил поєднання хорової партитури для однорідних хорів з партією соліста; набуття вмінь спрощення вокально-хорового репертуару, опанування вмінь втілення засобами фортепіано звучання багатшарової фактури хору.

Тема 5. Різновиди транспонування хорових партитур. Засвоєння правил різних способів транспонування хорових партитур: інтервального способу, шляхом заміни ключів, тонального способу, комбінованого способу.

Розділ 2. Читання партитур для мішаних хорів. Вивчення особливостей побудови та запису партитур для мішаних хорів а сарреїа, системи партитурних позначень; освоєння принципів відтворення на фортепіано (одночасно зі співом будь-якої хорової партії) дворядкових, трирядкових та чотирирядкових партитур для мішаних хорів а сарреїа різного рівня складності; вивчення особливостей партитурного запису та правил поєднання хорової партитури з інструментальним супроводом; набуття здатності читання з аркуша хорових партитур різного рівня складності.

Тема 1. Відтворення на фортепіано (одночасно зі співом будь-якої хорової партії) партитур для мішаних хорів а сарреїа у дворядковому та трирядковому викладі. Набуття здатності високомайстерного відтворення на фортепіано (одночасно зі співом будь-якої хорової партії) партитур для мішаних хорів а сарреїа у дворядковому та трирядковому викладі гомофонно-гармонічного, поліфонічного, змішанного складів; удосконалення вмінь відтворення специфіки хорового звучання на фортепіано; набуття здатності добору технічних прийомів втілення партитур для мішаних хорів а сарреїа у дворядковому та трирядковому викладі та художньо-доцільних засобів виразності.

Тема 2. Читання партитур (одночасно зі співом будь-якої хорової партії) для мішаних хорів а сарреїа у чотирирядковому викладі. Набуття здатності високомайстерного відтворення на фортепіано (одночасно зі співом будь-якої хорової партії) партитур для мішаних хорів а сарреїа у чотирирядковому викладі гомофонно-гармонічної, поліфонічної фактури; удосконалення вмінь відтворення специфіки хорового звучання на фортепіано, добору технічних прийомів втілення партитур для мішаних хорів а сарреїа у чотирирядковому викладі на фортепіано та художньо-доцільних засобів виразності.

Тема 3. Особливості читання хорових партитур у поєднанні з інструментальним супроводом. Вивчення правил поєднання хорових партитур з інструментальним супроводом; набуття вмінь спрощення фактури хорових творів та інструментального супроводу, вмінь втілення засобами фортепіано звучання багат шарової фактури хорового твору; опанування засобів ансамблево-виконавського узгодження (метроритмічна, агогічна, артикуляційна, динамічна узгодженість, інтонаційна єдність, динамічний баланс).

Тема 4. Читання з аркуша хорових партитур різного рівня складності. Формування здатності вправно орієнтуватися у незнайомому нотному тексті, вільно виконувати незнайомий хоровий твір без попередньої підготовки на фортепіано.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	Всього	у тому числі		
л		п/ ла б.	се м.	с. р.
Розділ 1. Читання партитур для однорідних хорів				
Тема 1. Різновиди аналізу хорової партитури			6	14
Тема 2. Особливості створення вербального повідомлення			6	14
Тема 3. Відтворення на фортепіано			4	14
Тема 4. Прийоми поєднання хорової партитури для однорідних хорів з партією соліста			6	14
Тема 5. Різновиди транспонування хорових партитур			6	14
Разом за розділом			28	70
залік				
Розділ 2 Читання партитур для мішаних хор				
Тема 1. Відтворення на фортепіано			6	14
Тема 2. Читання партитур (одночасно зі співом будь-			6	14

якої хорової партії) для мішаних хорів а сарреїа у чотирирядковому викладі					
Тема3. Особливості читання хорових партитур у поєднанні з інструментальним супроводом			6		14
Тема4. Читання з аркуша хорових партитур різного рівня складності			6		16
Разом за розділом			28		58
Екзамен					
			52		128

4. Організація самостійної роботи студентів

- опрацювання матеріалів по структурах ансамблів та оркестрів;
- ознайомлення з записами різноманітних партитур;
- опрацювання аудіо- та відеоматеріалів з записами ансамблів та оркестрів різного напрямку.

Теми самостійної роботи

1. Музикознавчий аналіз хорової партитури
2. Вокально-хоровий і виконавський аналіз хорового зразка
3. Вербально-аргументована характеристика хорового твору
4. Відтворення на фортепіано (одночасно зі співом будь-якої хорової партії) одно- і дворядкових партитур для однорідних хорів а сарреїа
5. Читання три-, чотирирядкових партитур а сарреїа для однорідних хорів (одночасно зі співом будь-якої хорової партії) різного фактурного викладу
6. Прийоми поєднання хорової партитури для однорідних хорів з партією соліста
7. Особливості транспонування хорових партитур
8. Читання партитур для мішаних хорів а сарреїа у дворядковому та трирядковому викладі (одночасно зі співом будь-якої хорової партії)
9. Вивчення чотирирядкових партитур для мішаних хорів а сарреїа (одночасно зі співом будь-якої хорової партії)
10. Особливості поєднання хорових партитур з інструментальним супроводом.
11. Правила читання з аркуша хорових партитур різного рівня складності

Методи навчання

1. Художній (творчий метод)
2. Музично-аналітичний
3. Порівняльний
4. Моделювання ситуацій (ігровий)
5. Аудіо-візуальний
6. Особистого прикладу
7. Власного (вокального) показу.
8. Компілятивний
9. Творчого переосмислення

Методи контролю

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- поточний контроль (усний): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25;
- практичні завдання (письмово): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25;
- самостійна робота (письмово): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50;

Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають по декілька письмових робіт з кожної теми (вирішення кейсу).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані під час поточного усного опитування та за результатами практичних і самостійних письмових робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічними радами коледжів).

Методичне забезпечення

1. Підручники та методичні посібники з аранжування та інших дисциплін диригентсько-хорового і музично-теоретичного циклів.
2. Репертуарні збірники хорових, камерно-вокальних та інструментальних творів.
3. Нотні зошити, ручки, прості олівці, гумки, фортепіано, камертон, крісла, столи.
4. Ноутбук, проектор, екран, магнітофон.

Шкала оцінювання: національна та ECT8

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Афонченко М. М. Читання хорових партитур: Методичні вказівки. Рівне, 1991. 27 с.
2. Бойко В. Читання хорових партитур : прогр. та навч.-метод. матеріали. Х.: ХДАК, 2010. 25 с.
3. Вечер Д. В. Виконавський аналіз музичного твору: теоретичний і практико-методичний аспекти (на прикладі діяльності піаніста-інтерпретатора): дис. ... кандидата мистецтвознавства: 17.00.03. К., 2007. 195 с.
4. Грицюк О. Ю. Читання хорових партитур : практикум. Київ, нац. ун-т. культури і мистецтв. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 40 с.
5. Демчишин М. С. Методика музичного аналізу вокально-хорових творів : навчальний посібник для студентів мистецьких вузів і вчителів освітньої галузі. К.: ІЗМН, 1996. 132 с.
6. Єременко О. В. Теоретико-методичні засади навчання магістрантів співу під власний акомпанемент // Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. Вип. 2 (7). К., 2005. С. 35 - 39.
7. Заболотний І. П. Основи хорознавства: Навчальний посібник. Суми: ВВП «Мрія-1», 2006. 180 с.
8. Карпенко Є. В. Диригентсько-хорова підготовка вчителя музики. Суми- ВВП «Мрія-1», 2001. 109 с.
9. Коломієць А. Курс читання хорових партитур. Київ: Музична Україна, 1977. 169 с.
10. Коломоєць О. М. Хорознавство: навчальний посібник. К.: «Либідь», 2001. 168 с.
11. Круль П. Ф. Комплексное сочетание игры с пением как условие эффективной профессиональной подготовки студентов педагогических факультетов педвузов : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теория и история педагогики». Киев, 1991. 19 с.
12. Максименко С. Д. Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування). К.: Главник, 2005. 112 с.
13. Методичні рекомендації з опрацювання концертмейстером різновидів партитур / уклад. І. В. Савлук. Мелітополь: МДПУ імені Б. Хмельницького, 2019. 44 с.
14. Назаренко М. П. Формування навичок читання з листа хорових партитур у майбутніх педагогів-музикантів в процесі підготовки до роботи з хоровим колективом (Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. Вип. 131 С. 144-148.
15. Петренко М. Б. Теоретичні та методичні аспекти формування навичок читання хорових творів з листа в майбутніх учителів музики // Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. Вип. 1(6). К.: НПУ, 2004.
16. Петренко М. Б. Ансамблевий музичний твір як текст // Наука і сучасність: Збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Том 60. К.: Вид-во НПУ, 2007. С. 101 - 108.

17. Петренко М. Б. Аналіз як метод інтерпретації ансамблевих творів // Українська культура в контексті сучасних наукових досліджень та практичних реалій: Зб. Матеріалів Міжнарод. наук.-практ. конф., Київ, 2006 р. К: ДАКККіМ, 2007. Ч. 2. С. 199 - 203.
18. Петренко М. Б. Теоретико-методичні засади курсу «Читання хорових партитур» // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Збірник наукових праць. Випуск 39. К.: Вид. центр КНЛУ, 2009. 129 - 132.
19. Сіненко О. О. Читання партитур: практикум. Київ : Видавництво Ліра- К, 2017. 84 с.
20. Слободніченко Д. О. Особливості процесу читання з листа хорових партитур // Вісник Книжкової палати. 2005. №4. С. 49-51.
21. Слободніченко Д. О. Методичні засади процесу формування навичок читання хорових партитур у студентів вищих мистецьких навчальних закладів // Вісник КНУКіМ: Зб. наук. праць - Вип.13 / Київський національний університет культури і мистецтв. К., 2005. - Серія „Педагогіка”. С. 148-154.
22. Слободніченко Д. О. Методичні рекомендації з курсу „Читання хорових партитур”. К., 2007. 41 с.
23. Слободніченко Д.О. Читання з листа нотного тексту як характерна ознака процесу вдосконалення професійної майстерності музикантів-хоровиків // Вісник КНУКіМ: Зб. наук. праць - Вип. 11 / Київський національний університет культури і мистецтв. К., 2004. Серія „Педагогіка”. С. 120-127.
24. Смирнова Т. А. Вища диригентсько-хорова освіта в Україні: минуле та сучасність: [монографія]. Харків: Константа, 2002. 256 с.
25. Смирнова Т. А. Специфіка творчого самовираження студентів у процесі їх диригентсько-хорової освіти // Наукові записки: психолого-педагогічні науки. Ніжин: НДПУ імені М.Гоголя, 2004. № 2. С. 63-69.
26. Співає Волинський народний хор. Пісенні скарби краю / [упоряд.: О. Стадник]. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2008. 480 с.
27. Співає Український народний хор імені Г. Верьовки / [упоряд.: А. Т. Авдієвський]. Київ: «Музична Україна», 2005. 275 с.
28. Співають діти на уроках музики початкових класів : Навчально- методичний посібник / [упоряд.: І. О. Зеленецька]. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2005. 172 с.
29. Читання партитур для вокальних ансамблів: навч.-реперт. збірник для студентів ВНЗ / уклад. Т.Б. Каблова, С.В. Румянцева. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К.: Київ, 2019. 90 с.

Додаткові

1. Єременко О. В. Підготовка магістрів музичного мистецтва: теорія і методика навчання : [Монографія]. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 434 с.
2. Карпенко Є. В. Місячна стежинка. Збірка пісенних творів для дітей. Суми : Сумське обласне відділення Національної музичної спілки, 2008. 24 с.
3. Падалка Г. М. Актуальні проблеми професійної підготовки вчителя музики // Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. К.: НПУ, 2000. Вип.1. С. 9 - 21.
4. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). К.: Освіта України, 2008. 274 с.
5. Падалка Г. М. Художньо-педагогічна інтерпретація музики в структурі професійної

підготовки музиканта-педагога // Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. К.: НПУ, 2004. Вип. 5. С. 3 - 11.

6. Пісенник. 1 клас: Найповніше зібрання програмних творів / [упоряд.: Н. І. Вислоцька]. Тернопіль-Харків: Видавництво «Ранок», 2010. 96 с. (Серія „Музика”).
7. Пісенник. 3 клас: Найповніше зібрання програмних творів / [упоряд.: Н. І. Вислоцька]. - Тернопіль-Харків: Видавництво «Ранок», 2010. 128 с. (Серія „Музика”).
8. Петренко М. Б. Концертмейстерські інтерпретаційні вміння майбутніх учителів музики: теорія та методика формування : монографія. Суми : ФОП Цьома С. П., 2016. 202 с.
9. Побережна Г. І. Загальна теорія музики: Підручник. К.: Вища шк., 2004. 303 с.
10. Подоляночка, обробки українських народних пісень для дитячого та жіночого хору : навчально-репертуарний посібник / [упоряд.: І. О. Зеленецька]. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2007. 172 с.
11. Приходько В. И. Музыкальная фактура и исполнитель. Х.: Фолио, 1997. 207 с.
12. Стефіна Н. В. Хрестоматія з хорового диригування. Вип. 1. Суми: Видавництво Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. 250 с.

Інтернет джерела

1. Диригування та читання оркестрових партитур (НІМД). Навчально- методичні матеріали до виконання завдань самостійної роботи (для студентів на базі 11 класів). Розробник: Є.Г. Мосякін. Режим доступу: [кїр8://д^с.о^д.иа/паVcIa1-по-те1:одусйпі-та1:e^ialy-2/ду81:8yp11пу-p^o1e8Iypoi-ia-r^akiu5Bpo/ду^uI^Vappa-1:a-cIy1:appa-o^ke8i^OVukI-p/](http://dcs.od.ua/paVcIa1-po-te1:odusy1-pi-ta1:e^ialy-2/du81:8yp11pu-p^o1e8Iypoi-ia-r^akiu5Bpo/du^uI^Vappa-1:a-cIy1:appa-o^ke8i^OVukI-p/)
2. Обух Л. В. Методичні рекомендації для вивчення та організації самостійної роботи студентів з навчального курсу «Читка хорових партитур». За першим (бакалаврським) рівнем. Івано-Франківськ, 2017 р. Режим доступу: [ІіПр8://кт\T.rpi1.eski.ia/\ur-sop1epki1IoacI8/8I1C8/15/2\(.\)19/1\(.\)/](http://ipr8://kt\T.rpi1.eski.ia/\ur-sop1epki1IoacI8/8I1C8/15/2(.)19/1(.)/)
3. Робоча програма навчальної дисципліни «Читання вокальних партитур». Розробник: Зінська Т. В. Режим доступу: [кїїр://e1iьгагу.киьд.еди.иа/ід/ергіпі/6491/2](http://kiiр://e1iьгагу.киьд.еди.иа/ід/ергіпі/6491/2)
4. Транспонування музики. Корисно знати. Режим доступу: [кїр8://ик.regI8И.іпїо/1836-ти8Ic-ігаи8ро8C.Иіт1](http://ik.regI8И.іпїо/1836-ти8Ic-ігаи8ро8C.Иіт1)
5. Молчанова Т. Читання з листа і транспонування як важливі компоненти фахової лабораторії піаніста-концертмейстера // Молодь і ринок №1 (108), 2014. Режим доступу: [ІіПр8:k8kic11~iIe.пекргеyіe\y/8134586/](http://ipr8:k8kic11~iIe.пекргеyіe\y/8134586/)
6. Як транспонувати музику. Режим доступу: [Бїркк/БїкеIeіги/pogaШ-ia-8екge!i/490-іак-ігап8роп^a1:i-тихіки.Біт1](http://birk/bikeIeigi/pogaШ-ia-8екge!i/490-іак-ігап8роп^a1:i-тихіки.Біт1)